

Begeleidingsnotitie

Platform-vergadering: LWG 17 september 2020

Platform-lid: Nanko de Boorder

Agendapunt:

Onderwerp: Voorstel monitoringstrategie KRW-meetnet grondwaterkwaliteit 2020-2024

Doel van het agenderen

- X Vaststellen beslispunten
- Inhoudelijke bespreking
- Ter kennisneming

(aankruisen welke vorm van behandeling wordt verwacht)

Inleiding

In het Draaiboek monitoring grondwater KRW¹ is beschreven welke stappen doorlopen moeten worden om te komen tot een goede invulling van de monitoring vanuit de KRW. De monitoring van grondwaterlichamen, ook wel "surveillance monitoring" genoemd, is hierin essentieel. De provinciale meetnetbeheerders, verenigd in het Platform Meetnetbeheerders, geven uitvoering aan de surveillance monitoring².

Probleemstelling

Hoewel alle provincies de KRW verplichtingen voor de surveillance monitoring nakomen, zijn er veel verschillen in de meetjaren, locaties en de te bemeten stofgroepen. Iedere provincie geeft haar eigen invulling aan de in het Draaiboek weergegeven richtlijn. Dat maakt de onderlinge vergelijking ingewikkelder, kunnen we minder snel trends afleiden en laat de KRW toetsing soms langere tijd op zich wachten.

Afstemming tussen de provincies is de afgelopen jaren steeds verder verbeterd. Dat heeft er o.a. toe bijgedragen dat alle provincies gebruik maken van dezelfde laboratoria en stofpakketten (percelen). Met het afstemmen van een gezamenlijke monitoringstrategie voor het KRW-meetnet wil het Platform Meetnetbeheerders, aan de vooravond van de nieuwe KRW periode, de volgende stap maken in de professionalisering.

Afweging meetfrequentie & stofgroepen

Voor het bepalen van een monitoringstrategie zijn drie aspecten van belang; de monitoringfrequentie, de monitoringdiepte en de te bepalen stofgroepen. In het Draaiboek is op hoofdlijnen een voorstel gedaan voor deze aspecten, zie onderstaande Tabel 1.

Tabel 1. Meetfrequentie van het surveillance meetnet per meetinterval (Draaiboek monitoring grondwater KRW)

	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)
Algemene stoffen	Eens per 3 jaar	Eens per 3 jaar
Metalen	Eens per 3 jaar	Eens per 6 jaar
Bestrijdingsmiddelen	Eens per 3 jaar	Eens per 6 jaar
Onbekende stoffen	Eens per 6 jaar	Eens per 6 jaar

¹ https://www.helpdeskwater.nl/publish/pages/132417/draaiboek_monitoring_grondwater_2013.pdf

² Onder surveillance monitoring wordt alle monitoring verstaan die nodig is voor zowel de karakterisering alsook de toestand- en trendbeoordeling. In praktische zin vullen de provincies dat in met de vastgestelde KRW meetnetten per grondwaterlichaam.

De provincies maken in de periode 2020-2024 gebruik van een vijftal vaste percelen waarvoor contracten met twee laboratoria zijn afgesloten:

- Perceel 1: Algemene stoffen
- Perceel 2: Gewasbeschermingsmiddelen
- Perceel 3: Geneesmiddelen en farmaceutische stoffen
- Perceel 4: Overige verontreinigende stoffen
- Perceel 5: PFAS

Hoewel de percelen grotendeels aansluiten bij de indeling uit het Draaiboek, is er een "vertaling" nodig naar percelen, zoals is weergegeven in Tabel 2.

Tabel 2. Meetfrequentie van het surveillance meetnet per perceel

	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)	perceel
Algemene stoffen	Eens per 3 jaar	Eens per 3 jaar	1
Metalen	Eens per 3 jaar	Eens per 6 jaar	1
Bestrijdingsmiddelen	Eens per 3 jaar	Eens per 6 jaar	2
Onbekende stoffen	Eens per 6 jaar	Eens per 6 jaar	3, 4 en 5

→ **Algemene stoffen & Metalen**

Beide stoffengroepen vallen bij de huidige contracten onder perceel 1. Voor de diepere filters (25 meter) wordt in het Draaiboek een afwijkende monitoringfrequentie voorgesteld t.o.v. de ondiepe filters. Dat is in praktijk niet te realiseren. Voor de monitoringstrategie KRW-meetnet is daarom het voorstel om de frequentie voor metalen gelijk te stellen aan de frequentie voor de algemene stoffen (Tabel 3).

Tabel 3. Synchronisatie meetfrequentie Algemene stoffen & Metalen (perceel 1)

	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)	perceel
Algemene stoffen	Eens per 3 jaar	Eens per 3 jaar	1
Metalen			

→ **Bestrijdingsmiddelen**

De voorgestelde meetfrequentie uit het Draaiboek voor bestrijdingsmiddelen is toepasbaar op perceel 2. In het Draaiboek wordt wel de optie geboden om het aantal meetpunten te verlagen o.b.v. een aantal aspecten zoals kwelgebieden en expliciet onverdachte regio's. Het Platform Meetnetbeheerders hecht echter waarde aan een zo compleet mogelijk beeld en wil daarom geen onderscheid maken in locaties. Bestrijdingsmiddelen worden wijdverspreid over Nederland aangetroffen. Daarnaast is een "nul" ook van waarde om aan te tonen welke locaties nog niet vergrijsen met bestrijdingsmiddelen.

→ **Onbekende stoffen**

Onbekende stoffen zijn stoffen die (nog) niet zijn genormeerd en/of sinds relatief korte tijd in omloop zijn. Deze stofgroep is verdeeld over de percelen 3, 4 en 5. Omdat er binnen de looptijd van de contracten met de laboratoria twee KRW monitoringrondes plaats vinden, is het voorstel om de KRW tussenronde 2021 te benutten als screening om tijdens de KRW meetronde 2024 meer gericht de "onbekende stoffen" te kunnen meten op locaties waar deze zijn aangetroffen. Ook voor het afleiden van trends is het essentieel om van beide meetrondes gebruik te maken. Juist bij nieuwe stoffen dient zo snel mogelijk een meetreeks opgebouwd te worden.

Voorstel monitoringstrategie KRW-meetnet grondwaterkwaliteit

In het voorstel voor de gezamenlijke minimale monitoringstrategie voor het KRW-meetnet grondwaterkwaliteit (Tabel 4) zijn alle benoemde afwegingen verwerkt. Het is belangrijk om op te merken dat de gezamenlijke strategie als minimale afspraak geldt. Het eventueel afwijken van de strategie in negatieve zin (lagere frequentie, minder stofpakketten en of meetpunten) wordt door het Platform Meetnetbeheerders afgeraden³.

Tabel 4. Voorstel minimale monitoringstrategie KRW-meetnet grondwaterkwaliteit 2020-2024

Stofgroep	KRW tussenronde 2021		KRW meetronde 2024	
	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)
Perceel 1	ja	ja	ja	ja
Perceel 2	ja	nee	ja	ja
Perceel 3	ja	nee, tenzij in 2018 ondiep/diep aangetoond*	ja	ja, mits in 2021 ondiep aangetoond**
Perceel 4				
Perceel 5				

* Indien een stof in 2018 (of een andere eerdere meetronde) ondiep en/of diep is aangetoond boven de rapportagegrens, dan is het advies om in 2021 ook het diepe filter te bemonsteren op de betreffende locatie en het betreffende perceel. In de periode 2015-2019 waren de stoffen uit de percelen 3, 4 en 5 ten dele opgenomen in de toen geldende percelen 3 en 4.

** Indien een stof in 2021 ondiep is aangetoond boven de rapportagegrens, dan is het advies om in 2024 ook het diepe filter te bemonsteren op de betreffende locatie en het betreffende perceel.

Met het naleven van de minimale monitoringstrategie uit bovenstaande Tabel 4 wordt invulling gegeven aan de vereisten uit de Draaiboek. Vanuit de inhoud zijn er echter overwegingen om met name voor perceel 2 (gewasbeschermingsmiddelen) aanvullend te monitoren. De stofgroep gewasbeschermingsmiddelen is landelijk gezien het meest aangetroffen perceel in grondwater⁴. Het is daarom van belang om aanvullend op de minimale monitoringstrategie uit Tabel 4 ook in de diepe KRW filters iedere 3 jaar gewasbeschermingsmiddelen te monitoren. In Tabel 5 is deze wijziging in aanvulling op de minimale monitoringstrategie weergegeven.

Tabel 5. Voorstel aanvullende monitoringstrategie KRW-meetnet grondwaterkwaliteit 2020-2024

Stofgroep	KRW tussenronde 2021		KRW meetronde 2024	
	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)	10 meter (ondiep)	25 meter (diep)
Perceel 1	ja	ja	ja	ja
Perceel 2	ja	ja	ja	ja
Perceel 3	ja	nee, tenzij in 2018 ondiep/diep aangetoond*	ja	ja, mits in 2021 ondiep aangetoond**
Perceel 4				
Perceel 5				

* Indien een stof in 2018 (of een andere eerdere meetronde) ondiep en/of diep is aangetoond boven de rapportagegrens, dan is het advies om in 2021 ook het diepe filter te bemonsteren op de betreffende locatie en het betreffende perceel. In de periode 2015-2019 waren de stoffen uit de percelen 3, 4 en 5 ten dele opgenomen in de toen geldende percelen 3 en 4.

** Indien een stof in 2021 ondiep is aangetoond boven de rapportagegrens, dan is het advies om in 2024 ook het diepe filter te bemonsteren op de betreffende locatie en het betreffende perceel.

Bijzondere situatie Noord-Brabant en Limburg

De provincies Noord-Brabant en Limburg ondersteunen de voorgestelde gemeenschappelijke monitoringstrategie. Zij zullen echter een afwijkende strategie doorvoeren, die uitgaat van dezelfde principes qua informatiedichtheid etc. als de voorgetelde strategie. De afwijkende strategie hangt samen met:

- Ouderdomsbepalingen die zijn uitgevoerd op het grondwater, waarmee op een andere wijze trends bepaald kunnen worden;

³ In bepaalde gevallen kan het wegens financiële en/of inhoudelijke overwegingen worden toegestaan om gemotiveerd af te wijken. Vanuit het bredere belang is dit echter uitdrukkelijk niet wenselijk.

⁴ <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/Beheer/Data/Grondwaterkwaliteit>

- De langere historie van analyses van gewasbeschermingsmiddelen en opkomende stoffen, waardoor punten waar nooit stoffen boven de rapportagegrens zijn gevonden onderbouwd kunnen afvallen;
- En het feit dat het KRW-meetnet sowieso uitgebreider is dan in andere regio's, waardoor een uitsnede van dit meetnet voor monitoring opkomende stoffen nog altijd voldoende punten omvat.

Gevraagd besluit

- Instemmen met de voorgestelde minimale monitoringstrategie voor het KRW-meetnet (periode 2020-2024) zoals weergegeven in Tabel 4. Met het voorliggende voorstel wordt voldaan aan zowel de KRW verplichtingen als de principes van goed meetnetbeheer.
- De intentie uitspreken om, indien mogelijk, in te zetten op de voorgestelde aanvullende monitoringstrategie voor het KRW-meetnet (periode 2020-2024) zoals weergegeven in Tabel 5.
- Voor de provincies Noord-Brabant en Limburg wordt de daar reeds ontwikkelde monitoringstrategie voortgezet.
- Het voorliggende voorstel, via de procesleider grondwater, doorgeleiden naar de IPO Adviesgroep Waterbeleid ter vastlegging van de financiële doorwerking per provincie.